

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud Plzeň - město rozhodl samosoudkyně Mgr. Petrou Pavlíčkovou ve věci

žalobkyně: **Knihovna města Plzně, příspěvková organizace**, IČO 00368806
sídlem B. Smetany 159/13, 301 00 Plzeň

proti
žalovanému: **Jiří Loučím**, narozený 11. 4. 1998
bytem Mohylová 1139/55, 312 00 Plzeň

pro zaplacení 4 564 Kč s příslušenstvím

takto:

I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 1 464 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení v sazbě 8,50 % ročně z částky 364 Kč jdoucím od 15. 8. 2019 do zaplacení a se zákonným úrokem z prodlení v sazbě 8,25 % ročně z částky 1 100 Kč jdoucím od 22. 9. 2020 do zaplacení, a to ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

II. Ve zbytku se žaloba zamítá.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou Okresnímu soudu Plzeň-město 22. 9. 2020 a doplněnou podáním ze dne 8. 2. 2021 se žalobce domáhal vydání rozhodnutí, kterým by žalovanému bylo uloženo uhradit částku 4 564 Kč se zákonným úrokem z prodlení a náhradu nákladů řízení. Žaloba byla

Shodu s prvopisem potvrzuje Jiřina Balíková.

odůvodněna tím, že žalovaný získal na základě přihlášky čtenáře č. 8095121 ze dne 1. 9. 2017 oprávnění využívat nabídku knihovny včetně absenční výpůjčky knihovních dokumentů. Žalovaný podpisem přihlášky potvrdil, že se seznámil s Knihovním řádem, včetně ujednání o náhradě škody. Dne 1. 9. 2017 si žalovaný vypůjčil v provozovně žalobce dokumenty: 1) Farma zvířat - Praha: Aurora, 2004, George Orwell - 165 Kč a 2) Kdo chytá v žitě - Praha: Knižní klub 2010 – J. Salinger - 199 Kč. Tyto dokumenty měl vrátit do 28 dnů od vypůjčení do 29. 9. 2017. Toto neučinil. Podle čl. 14 a Přílohy 3 knihovního řádu je žalovaný při překročení výpůjční doby povinen uhradit smluvní pokutu označenou knihovním řádem jako poplatek z prodlení. Výše poplatku z prodlení činí při překročení výpůjční doby o více než 16 týdnů 200 Kč. Za každé další 4 týdny se poplatek zvyšuje o 100 Kč. Pokud není vypůjčený dokument vrácen ani do 6 měsíců od uplynutí výpůjční doby, požaduje knihovna jeho peněžitou náhradu ve výši pořizovací ceny nevrácených knihovních jednotek. Vedle poplatku z prodlení požaduje žalobce tzv. manipulační poplatek za právní vymáhání ve výši 200 Kč a manipulační poplatek při náhradě nevráceného dokumentu ve výši 200 Kč za každou knihu (jedná se o paušální náhradu ke krytí nákladů na knihovnické knihařské a technické zpracování nového dokumentu). Žalovaný je v prodlení od 30. 9. 2017. Žalobce tedy požaduje náhradu za nevrácené dokumenty ve výši 364 Kč, manipulační poplatek za vymáhání právní cestou ve výši 200 Kč a manipulační poplatek 2×200 Kč za knihovnické zpracování nového dokumentu. Dále pak požaduje poplatek z prodlení, a to za období od 30. 9. 2007 a do 22. 1. 2018 (prvních 16 týdnů prodlení) celkem 200 Kč, za období od 23. 1. 2018 do 21. 9. 2020 požaduje 3 400 Kč (100 Kč za dalších každých 28 dnů, v tomto případě se jedná o 972 dnů, a tedy celková částka 3 400 Kč).

2. Ve věci byl dne 29. 9. 2020 vydán platební rozkaz, ten se však nepodařilo žalob zvanému doručit do vlastních rukou, byl proto zrušen. K nařízenému ústnímu jednání se žalovaný nedostavil. Žalobce setrval na svém stanovisku a požadoval přiznání celého uplatněného nároku s odkazem na sankce sjednané v Knihovním řádu, zejména v článku 17, kde je uživateli stanovena povinnost platit poplatek z prodlení až do skutečného vrácení nebo do zaplacení manipulačního poplatku a náhrady škody za ztracený dokument. Žalobce také poukázal na dosavadní rozhodovací praxi zdejšího soudu a ostatních soudů v ČR, kdy nároky byly bez dalšího zcela přiznávány.

3. Soud má z provedených listinných důkazů za zjištěné, že žalovaný podepsal dne 3. 10. 2016 přihlášku čtenáře vedenou pod evidenčním číslem 8265703, na základě čehož se žalobce zavázal žalovanému poskytovat knihovnické služby za podmínek stanovených Knihovním řádem. Žalovaný jako čtenář prohlásil, že se s tímto Knihovním řádem seznámil, a to včetně pravidel pro náhradu škody. Dále má soud za prokázané, že dne 1. 9. 2017 si žalovaný půjčil 2 knihy, konkrétně Farmu zvířat a Kdo chytá v žitě s tím, že knihy měly být vráceny do 29. 9. 2017. Z předžalobní upomínky datované 12. 8. 2019 a vypravené dne 14. 8. 2019 bylo zjištěno, že žalovaný byl vyzván k zaplacení částky 3 304 Kč, kdy jsou účtovány poplatky za dosud nevrácené knihy a úrok z prodlení. Cena knih je uváděna částkou 165 Kč – Farma zvířat a částkou 199 Kč – Kdo chytá v žitě. Podle Knihovního řádu Knihovny města Plzně platného od 30. 9. 2014 činí výpůjční doba při vypůjčení dokumentu mimo knihovnu 4 týdny, tuto lze prodloužit 2× o 4 týdny, požádá-li o to uživatel před uplynutím doby výpůjčky. Podle čl. 17 Knihovního řádu nevrátí-li uživatel vypůjčený dokument ve stanovené době a nepožádá-li o její prodloužení, je knihovna oprávněna po něm požadovat poplatky z prodlení a manipulační poplatky jako ujednanou smluvní pokutu bez ohledu na to, zda byly vypůjčitel upomínán o vrácení nebo ne, uživatel je povinen tyto poplatky zaplatit. Povinnost uživatele platit poplatek z prodlení nastává dnem následujícím po uplynutí výpůjční doby. Výše poplatku byla doložena přílohou číslo 3 knihovního řádu, kde je stanoveno, že čtenář je povinen zaplatit po 16 týdnech překročení výpůjční doby 200 Kč, za každé další 4 týdny se tento poplatek zvyšuje o 100 Kč. Dále je mezi manipulačními poplatky uveden poplatek za právní vymáhání vrácení dokumentu ve výši 200 Kč a poplatek při peněžní náhradě nevráceného dokumentu 200 Kč. Návrh na doplnění dokazování

Shodu s prvopisem potvrzuje Jiřina Balíková.

rozsudky Okresního soudu Plzeň-město různých spisových značek soud zamítl pro nadbytečnost, neboť se nejednalo o listiny schopné prokázat jakákoliv žalobní tvrzení. Soud považoval skutková tvrzení za dostatečná, stejně jako navržené důkazy, které beze zbytku žalobní tvrzení žalobce prokázaly. Rozpor mezi soudem a žalobcem nenastal v otázce skutkové, nýbrž v otázce právního hodnocení. Další důkazy tedy prováděny nebyly.

4. Podle § 2193 občanského zákoníku smlouvou o výpůjčce půjčitel přenechává vypůjčiteli neuzivatelnou věc a zavazuje se mu umožnit její bezplatné dočasné užívání.

5. Podle § 2048 občanského zákoníku ujednají-li strany pro případ porušení smluvené povinnosti smluvní pokutu v určité výši nebo způsob, jak se výše smluvní pokuty určí, může věřitel požadovat smluvní pokutu bez zřetele k tomu, zda mu porušením utvrzené povinnosti vznikla škoda.

6. V daném případě soud uzavírá, že považuje uplatněný nárok za důvodný pouze v části. Soud má za prokázané, že mezi stranami byla uzavřena smlouva o výpůjčce, podle které bylo žalovaný povinen vrátit 2 knihy žalobci do konce stanovené doby trvání výpůjčky. Protože žalovaný vypůjčené knihy nevrátil, vznikl žalobci nárok na uhrazení peněžité náhrady ve výši pořizovací ceny nevrácené knihovní jednotky, a to v částce 165 Kč a v částce 199 Kč, celkem tedy 364 Kč. Jedná se o náhradu škody ve smyslu ustanovení § 2913 občanského zákoníku, kdy poruší-li strana povinnost ze smlouvy, nahradí škodu z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění dané povinnosti zjevně sloužit. Důvodný je i nárok na zaplacení manipulačního poplatku za právní vymáhání pohledávky, když důvodnost tohoto nároku byla prokázána zaslanou předžalobní upomínkou. Soud také shledal oprávněným nárok na zaplacení částky 400 Kč, kdy se jedná o 2 poplatky po 200 Kč za knihovnické práce spojené s pořízením nového dokumentu. Ohledně těchto jednorázových částek se tedy jedná o 964 Kč, které soud shledal důvodnými.

7. Dále soud konstatuje, že zcela odůvodněný je také nárok na zaplacení sankcí za období šesti měsíců po uplynutí doby, kdy měla být výpůjčka vrácena. Za období od 30. 9. 2017 do 22. 1. 2018 se jedná o částku 200 Kč, za období od 23. 1. 2018 do 31. 3. 2018 se pak jedná o částku 300 Kč, kdy soud vyhodnotil, že se jedná o 3× 100 Kč při úvaze takové, že za každých dalších 28 dnů v prodlení náleží žalobci smluvní pokuta 100 Kč, soud uvažuje, takže se jedná o každých započatých 28 dnů. Nárok žalobce tedy shledal důvodným co do částky 1 464 Kč.

8. Pokud se jedná o požadavek žalobce na zaplacení smluvní pokuty ve výši 3 100 Kč za období od 1. 4. 2018 do 21. 9. 2020, soud konstatuje, že tento nárok považuje za rozporný s dobrými mravy. Odkazuje, na ustanovení § 580 odst. 1 občanského zákoníku, podle kterého je neplatné takové právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu. Soud konstatuje, že věc je v nutné posuzovat v celém kontextu. Žalobce je příspěvkovou organizací zřízenou Statutárním městem Plzeň, aby vytvářela knihovní fond dle potřeb občanů a veřejnosti. Nejedná se tedy o podnikatele, který je prioritně určen k tomu, aby generoval ze svého podnikání určitý zisk. Pokud soud porovnal škodu, která vznikla žalobci tím, že nebyly vrácené 2 knihy, s požadavkem na smluvní pokutu (zejména pak na její výši), která je účtována až do dne podání žaloby, právě toto porovnání jej vedlo k úvaze o nemravnosti vymáhání takovéto pohledávky. Bylo totiž zcela na vůli žalobce, kdy začne uvedenou pohledávku vymáhat. Za situace, kdy Knihovní řád umožňuje již po uplynutí šesti měsíců od skončení výpůjční doby požadovat za nevrácené knihovní jednotky peněžitou náhradu ve výši pořizovací ceny nevrácených knihovních jednotek, zároveň pak vyúčtuje práce spojené právě s knihovním zpracováním nově získaných dokumentů, je zcela irrelevantní, aby i za následné období byly požadovány sankce v takové výši, která několikanásobně převyšují hodnotu vypůjčených knih. Soud sice uznává, že žalovaný jako čtenář byl prvotně povinen splnit své povinnosti, ke kterým se zavázal, tedy vrátit vypůjčené dokumenty. Za situace, kdy se tak nestalo, je však sankcionován nejen tím, že uhradí cenu dokumentů ve výši 364 Kč, ale zcela správně také náklady spojené s Shodu s prvopisem potvrzuje Jiřina Balíková.

pořízením nových knih a právním vymáháním (600 Kč), dále je pak zcela legitimní, aby uhradil sankce za dobu šesti měsíců po uplynutí výpůjční doby (500 Kč). Další nároky však soud považuje za uplatněné v rozporu s dobrými mravy, a proto bylo v této části věc zamítnuta.

9. Co se týče úroku z prodlení, tento byl přiznán v zákonné výši s odkazem na ustanovení § 1970 občanského zákoníku. Počátek plynutí úroků z prodlení je však v případě částky 364 Kč lhůtován nikoliv od uplynutí výpůjční doby ale od výzvy žalobce k zaplacení této částky, tedy od 15. 8. 2019 do zaplacení.

10. K výhradě žalobce o porušení zásady předvídatelnosti soudního rozhodnutí soud konstatuje, že je si vědom dosavadní rozhodovací praxe zdejšího soudu, která až na nepatrné výjimky skutečně nároky žalobci přiznávala v celém rozsahu. Pojem předvídatelnosti však dle názoru soudu nelze vykládat tak, že pokud je shodným žalobám dlouhou dobu vyhovováno, musí být vyhovováno setrvale. Tento výklad by naprosto negoval možnost vývoje judikatury, ke které zcela běžně dochází a která mimo jiné reaguje na různé podněty, vývoj veřejného života a podobně. O porušení zásady předvídatelnosti by se zcela jasně dalo hovořit za situace, kdy by žalobce nebyl s předběžným právním názorem soudu před vydáním rozhodnutí seznámen, případně by bez dalšího bylo rozhodnuto bez nařízení jednání a část žaloby zamítnuta. K tomu však nedošlo.

11. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 2 o. s. ř.. V konečném důsledku byl převážně úspěšný žalovaný pokud byla žaloba zamítnuta co do částky 3 100 Kč jistiny. Žalovanému však žádné náklady řízení nevznikly, proto soud rozhodl tak, že žádnému z účastníků právo na náhradu řízení nepřiznal.

12. O lhůtě k plnění bylo rozhodnuto podle § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř., žalovanému bylo uloženo splnit veškeré povinnosti dle tohoto rozsudku v běžné třídní lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není přípustné odvolání, neboť bylo rozhodováno o plnění, které nepřevyšuje 10 000 Kč, přičemž k příslušenství pohledávky se nepřihlíží.

Nesplní-li žalovaný povinnosti stanovené mu tímto rozsudkem, může se žalobce domáhat exekuce či výkonu rozhodnutí.

Plzeň 25. února 2021

Mgr. Petra Pavlíčková v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje Jiřina Balíková.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 29.03.2021, ve výroku I. vykonatelnosti dne 02.04.2021. Připojení doložky provedla Žaneta Pinkeová dne 14.09.2021.